

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Alina Gąsior
Protokolant	Beata Gurdziołek

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa M. R.

przeciwko (...) S.A. w Ł.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. w Ł. na rzecz powoda M. R. kwotę 50. 000 (pięćdziesiąt tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 18 października 2014 roku do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego (...) S.A. w Ł. na rzecz powoda M. R. kwotę 10. 000 (dziesięć tysięcy)) złotych tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 18 października 2014 roku do dnia zapłaty;
3. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
4. nie obciąża powoda M. R. kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa;
5. nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) S.A. w Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 3.000 (trzy tysiące) złotych tytułem opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa oraz kwotę 344,40 (trzysta czterdzieści cztery 40/100) złotych tytułem zwrotu wydatków;
6. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu.

Sygn. akt IC 1615/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27 listopada 2014 roku powód M. R. reprezentowany przez pełnomocnika wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w Ł. kwoty 90.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 października 2014 roku tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 448 k.c. w związku z art. 24 par. 1 k.c. oraz o zasądzenie kwoty 20.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 października 2014 roku tytułem odszkodowania zgodnie z art.446 par. 3 k.c., a nadto o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 złotych.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda wskazał, że w dniu 16 kwietnia 2000 roku miał miejsce wypadek drogowy, w którym śmierć poniosła, między innymi matka powoda H. R.. Sprawca zdarzenia, B. J. (1) został uznany

winnym spowodowania przedmiotowego wypadku. Posiadacz pojazdu, którym kierował sprawca zdarzenia korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie. Powód zgłosił swoje roszczenie pozwanemu, który decyzją z dnia 17 października 2014 roku wypłacił powodowi 10.000 złotych tytułem zadośćuczynienia i 10.000 złotych tytułem odszkodowania.

Powód wskazał, że więź łącząca go z matką była niezwykle silna. Matka poświęcała powodowi mnóstwo czasu, angażowała się w opiekę nad rodzeństwem i życie domowe. Powód po śmierci matki doznał wstrząsu emocjonalnego, którego skutki odczuwa do dziś.

Powód wskazał również, że śmierć matki spowodowała również znaczne pogorszenie jego sytuacji życiowej. W dacie śmierci matki powód miał zaledwie 8 lat. Wraz ze śmiercią matki został pozbawiony wsparcia i opieki.

W odpowiedzi na pozew wniesionej w dniu 6 lutego 2015 roku pozwany reprezentowany przez pełnomocnika nie uznał powództwa, wnosząc o jego oddalenie i wniósł również o zasądzenie kosztów procesu od powoda na rzecz pozwanego.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, że wypłaty dokonane przez pozwanego, w kwocie 10.000 złotych tytułem zadośćuczynienia i 10.000 złotych tytułem odszkodowania wyczerpują roszczenia powoda. Poza tym pozwany podniósł, że powód wystąpił z roszczeniem dopiero po upływie 14 lat od zdarzenia.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

W dniu 16 kwietnia 2000 roku na 91 km trasy K - 8 w gminie T., B. J. (1) kierując samochodem osobowym marki P. (...) o numerze rejestracyjnym (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że w warunkach ograniczonej widoczności, uderzył w tył jadącego w tym samym kierunku samochodu osobowego marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...), kierowanego przez W. G., spychając go z jezdni na pobocze. W samochodzie osobowym F. (...) jechała matka powoda, która w wyniku doznanych obrażeń zmarła. W samochodzie tym jechał również powód wraz z braćmi i dzieci były świadkami wypadku.

(dowód: zeznania powoda – nagranie na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2015 roku min. od 00:01:40 – 00:01:55 , 00:09:47 – 00:11:15 – płyta k. 43, protokół skrócony – k. 40v, 41 w związku z zeznaniami na rozprawie w dniu 3 listopada 2015 r. – protokół – k. 84v)

Sprawca wypadku B. J. (1) prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 13 listopada 2000 r., w sprawie II K 613/00 został skazany za powyższe przestępstwo na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat.

(okoliczność bezsporna)

Kierujący pojazdem marki P. (...) o numerze rejestracyjnym (...) B. J. (1) w dacie zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w Towarzystwie (...) pozwanego.

(okoliczność bezsporna)

Powód M. R. pismem z dnia 4 września 2014 r. wystąpił wobec pozwanego Towarzystwa z roszczeniem o zapłatę 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

(okoliczność bezsporna)

Decyzją z dnia 17 października 2014 r. pozwane Towarzystwo zakończyło postępowanie likwidacyjne szkody i przyznało powodowi kwotę 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwotę 10.000 złotych tytułem odszkodowania.

(dowód: okoliczność bezsporna).

Powód M. R. w dacie zdarzenia miał 9 lat. Powód jechał wraz z mamą i młodszymi braćmi i był świadkiem całego zdarzenia. Powód czuł się bezradny, nie mogąc pomóc swojej mamie. Przed wypadkiem powód był bardzo zżyty ze swoją mamą, spędzali razem wolny czas, razem wykonywali czynności domowe, mama pomagała powodowi w odrabianiu lekcji.

Po śmierci mamy H. R. powód przeżył szok. W tym czasie powód sam przebywał w szpitalu, cały czas płakał, bardzo tęsknił za mamą. Do wypadku doszło na dwa tygodnie przed Pierwszą Komunią Świętą powoda, co jeszcze bardziej spotęgowało jego smutek i rozżalenie. Powód stracił chęć do nauki, brakowało mu wspólnego odrabiania lekcji z mamą. Przez pewien okres czasu korzystał z pomocy pedagoga szkolnego.

Powód musiał szybciej wydorosnąć. Zobowiązany był wykonywać obowiązki domowe oraz pomagać ojcu, który sam musiał utrzymać rodzinę i zająć się dziećmi.

Powód po skończeniu nauki w szkole średniej od razu rozpoczął pracę, aby pomóc ojcu. Aktualnie, mimo upływu czasu powód ciągle odczuwa brak mamy, w trakcie świąt odżywają wspomnienia i wówczas powód potrzebuje wsparcia od najbliższych. Cały czas stara się odwiedzać grób mamy, poza tym myśli o ważnych dla siebie chwilach, jak np. ślub, w trakcie których chciałby aby byli obecni obydwój rodzice. Po tragicznym wydarzeniu powód stał się zamknięty w sobie i ciągle brakuje mu najbliższej osoby, jaką była dla niego zmarła mama.

(dowód: zeznania powoda – nagranie na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2015 roku min. od 00:01:40 – 00:14:51 – płyta k. 43, protokół skrócony – k. 40v, 41 w związku z zeznaniami na rozprawie w dniu 3 listopada 2015 r. – protokół – k. 84v, zeznania świadka K. R. – nagranie na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2015 roku – min. od 00:19:12 – 00:28:07 – płyta k. 43, protokół skrócony – k. 41v, 42)

Przed wypadkiem zmarła H. R. mieszkała wraz z mężem i trójką małoletnich synów. W dacie jej tragicznej śmierci powód miał zaledwie 9 lat i był najstarszym z braci. Rodzice powoda posiadali gospodarstwo rolne o powierzchni około 6 ha, poza tym oboje pracowali. Ojciec powoda pracował w Zakładzie (...), a zmarła w Zakładzie (...) w R. jako szwaczka. Przed śmiercią H. R. cała rodzina mieszkała w domu przepisany przez jej brata w zamian za opiekę. Po jej śmierci, ojciec powoda nie był w stanie sprostać w opiece nad szwagrem i ostatecznie zmuszony był kupić inny dom. Ojciec powoda sprzedał też inwentarz i zrezygnował z upraw w tunelach foliowych, z uwagi na konieczność opieki nad dziećmi. Rodzina zmarłej otrzymała rentę w kwocie 690 złotych. Powód pracował w firmie produkcyjno – handlowej w T., jednak obecnie nie pracuje na stałe, natomiast podejmuje się prac dorywczych w postaci grania na koncertach i weselach. Od około pół roku czasu powód nie mieszka z ojcem i braćmi i wynajmuje mieszkanie, ponieważ chciał odciążyć ojca.

(dowód: zeznania świadka K. R. – nagranie na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2015 roku – min. od 00:19:12 – 00:24:55 – płyta k. 43, protokół skrócony – k. 41v, zeznania powoda – nagranie na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2015 roku – min. od 00:01:40 – 00:07:58 – płyta k. 43, protokół skrócony – k. 40v w związku z zeznaniami na rozprawie w dniu 3 listopada 2015 roku – k. 84v)

W wyniku śmierci matki powód doznał silnego urazu psychicznego, który wiązał się z przeżywaniem poczucia głębokiej straty, bólu, smutku, żalu, skrzywdzenia, a także niemożności poradzenia sobie z nawracającymi reminiscencjami z wypadku. Zerwana nagle, w dramatycznych okolicznościach wież z matką spowodowała u powoda deficyty, głównie w obszarze rozwoju emocjonalnego, które utrudniają mu funkcjonowanie, powodują częste odczuwanie smutku, żalu, braku ciepła i bliskości oraz tęsknoty. Konsekwencją doznanego urazu psychicznego były tzw. zaburzenia stresowe pourazowe, które utrzymywały się przez wiele lat i nadal są obecne w postaci reakcji lekowych i natarczywych reminiscencji dotyczących wypadku i śmierci matki. Uraz doznany przez powoda spowodował uszczerbek na jego zdrowiu w wysokości 5 %.

Dotąd powód ma trudności emocjonalne związane z przeżytym urazem, bardzo często myśli o wypadku, odczuwa lęk podczas jazdy samochodem, ma koszmary senne o treści tematycznie związanej z wypadkiem.

(dowód: opinia biegłego psychologa M. P. – k. 51 – k. 53, opinia biegłego psychiatry B. J. (2) – k. 71,73)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 822 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia (§1). Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody będące następstwem przewidzianego w umowie wypadku, który miał miejsce w okresie ubezpieczenia (§ 2).

Istota ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikająca z art. 822 k.c. sprowadza się więc do tego, że w sytuacji zaistnienia szkód określonych w § 2 tego przepisu, zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia odszkodowania osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za te szkody ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia.

Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w dacie zdarzenia regulowało natomiast Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 roku w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. 1992.96.475)

W świetle zapisu § 10 ust. 1 powyższego rozporządzenia, który stanowi *lex specialis* do art. 822 § 1 k.c., z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym obowiązani są do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Zgodnie natomiast z § 10 ust. 3 cytowanego aktu prawnego z ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

W dacie zdarzenia posiadacz pojazdu, który spowodował wypadek komunikacyjny, był objęty ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przez pozwane towarzystwo ubezpieczeń. Do wyrządzenia szkody H. R. doszło w następstwie ruchu pojazdu mechanicznego. Wobec powyższego, w ocenie Sądu w niniejszej sprawie zachodzą podstawy odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody na podstawie art. 436 § 1 kc w związku z art. 435 § 1 kc.

Wobec powyższego pozwany co do zasady jest odpowiedzialny z tytułu szkody wyrządzonej powodowi.

Wprawdzie w świetle przepisów obowiązujących w dacie szkody, powodowi nie przysługiwało prawo żądania zadośćuczynienia z tytułu krzywdy powstałej w następstwie śmierci osoby bliskiej. Art. 446 § 4 kc przyznający członkom najbliższej rodziny zmarłego prawo żądania zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, został bowiem wprowadzony do porządku prawnego z dniem 3 sierpnia 2008 r. Zatem w dacie śmierci H. R., z którego to zdarzenia powód wywodzi swoje roszczenie o zadośćuczynienie, powyższa norma prawna nie obowiązywała.

Nie przecząc powyższym nie budzącym wątpliwości okolicznościom, należy jednakże wskazać, iż podstawę prawną żądania powoda stanowi norma art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc. Należy bowiem mieć na uwadze, iż zdarzenie, z którego powód wywodzi swoje roszczenie miało miejsce w dniu 16 kwietnia 2000 r., a zatem przed wejściem w życie art. 446 § 4 kc, który to przepis obowiązuje od 3 sierpnia 2008 r. i wobec powyższego nie może on być podstawą rekompensowania krzywdy doznanej przez powoda w następstwie śmierci córki. Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela w pełni stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2010r. wydanej w

sprawie III CZP 76/10. Zgodnie z powyższą uchwałą więź rodzinna jest dobrem osobistym. Za jej zerwanie wskutek śmierci osoby bliskiej wywołanej przestępstwem członkom rodziny należy się zadośćuczynienie pieniężne.

W uzasadnieniu powyższej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, iż katalog dóbr osobistych określony w art. 23 kc ma charakter otwarty. W orzecznictwie i w piśmiennictwie przyjmuje się zgodnie, że ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 kc objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. W judykaturze uznano, że do katalogu dóbr osobistych należy np. prawo do intymności i prywatności, pleć człowieka, prawo do planowania rodziny, tradycja rodzinna, pamięć o osobie zmarłej.

Trudno byłoby znaleźć argumenty sprzeciwiające się zaliczeniu do tego katalogu także więzi rodzinnych. Więzy te stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji RP, art. 23 KRO). Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 kc jest kult pamięci osoby zmarłej, to - a fortiori - może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 kc.”

Wobec powyższego Sąd, dzieląc stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w cytowanej powyżej uchwale, uznał, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed 3 sierpnia 2008 r.

W świetle powyższych rozważań Sąd uznał powództwo w niniejszej sprawie co do zasady za uzasadnione.

Na podstawie wskazanych powyższej przepisów kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Śmierć osoby bliskiej stanowi zwykle wielki wstrząs dla rodziny, a cierpienia psychiczne, jakie się z tym wiążą, mogą przybierać ogromny wymiar, tym większy, im mocniejsza była więź emocjonalna łącząca zmarłego z jego najbliższymi.

Ustalenie wysokości zadośćuczynienia powinno zostać natomiast dokonane z uwzględnieniem wszelkich okoliczności mających wpływ na rozmiar doznanej krzywdy oraz to, że zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość winna przedstawiać jakąś odczuwalną wartość (por. przykładowo wyrok SN z dnia 12 kwietnia 1972 roku, II CR 57/72, OSNCP 1972, z. 10, poz. 183 oraz wyrok SN z dnia 24 czerwca 1965 roku, I PR 203/65, OSPIKA 1966, poz. 92).

Śmierć H. R. spowodowała wystąpienie u powoda reakcji żałoby. Warto zauważyć, że powód w chwili śmierci matki miał zaledwie 9 lat. Zerwanie więzi rodzinnych z mamą, wskutek jej śmierci, dla tak małego chłopca jakim wówczas był powód, stanowiła ogromną traumę, poza tym do wypadku doszło tuż przed uroczystością Pierwszej Komunii Świętej, co niewątpliwie wzmogło u powoda poczucie żalu i pustki. Matka była dla niego jego najbliższą osobą, której mógł się zwierzać, bawić, oraz która o niego dbała, razem odrabiali lekcje i spędzali wolny czas. Po jej śmierci życie powoda uległo radykalnej zmianie. Powód nie miał już normalnych świąt. Nikt nie był w stanie uzupełnić pustki, która powstała w jego życiu po stracie matki. Do dnia dzisiejszego powód odwiedza grób matki na cmentarzu i ciągle odczuwa jej brak. Wskutek śmierci matki powód doznał silnego urazu psychicznego. Przeżycia małego chłopca, który uczestniczył w wypadku i widział akcję ratunkową były głęboko traumatyzujące i pozostawiły trwałe i nieodwracalny ślad w jego psychice. U powoda występowały stany lękowe i natarczywe reminiscencje związane z okolicznościami wypadku i śmiercią matki. Do chwili obecnej powód ma trudności emocjonalne związane z przeżytym urazem.

Tak drastycznie zerwana więź z matką, utrudniły powodowi funkcjonowanie w życiu codziennym, powód musiał szybciej wydorosnąć, aby pomóc ojcu, poza tym widział też cierpienie swojego młodszego rodzeństwa, dwóch młodszych braci, którzy również byli świadkami wypadku. Konsekwencją urazu psychicznego były u powoda tzw. zaburzenia stresowe pourazowe, które utrzymywały się przez wiele lat, poza tym nadal występują w postaci reakcji

lękowych, natrętnych reminiscencji dotyczących wypadku i śmierci matki. Konsekwencją doznanego urazu jest 5 % uszczerbek na zdrowiu psychicznym powoda.

W ocenie Sądu powyższe okoliczności uzasadniają przyznanie powodowi stosownej kwoty tytułem zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, iż wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia winna wynosić 60.000 zł. Skoro powodowi została już przez pozwanego wypłacona kwota 10.000 zł, Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 50.000 zł. Powód był silnie emocjonalnie związany z matką. Do chwili obecnej odczuwa osamotnienie po jej śmierci, brak mamy i jej bolesną nieobecność. Cierpienie i trauma, jaka przeżył powód bezpośrednio po stracie matki była bardzo silna, a jej skutki widoczne są do tej pory. Dlatego też Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda, kwotę wskazaną powyżej, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 kc, zasądzając odsetki od dnia następnego po dniu wydania przez pozwanego decyzji o zakończeniu postępowania likwidacyjnego szkody. Pozwany decyzją z dnia 17 października 2014 r. przyznał powodowi kwotę 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia, tym samym odmawiając powodowi wypłaty pozostałej części. Dlatego też odsetki od zasądzonej kwoty tytułem zadośćuczynienia zostały zasądzone od dnia 18 października 2014 r.

Odnosząc się do żądania pozwu w zakresie odszkodowania należy wskazać, że przepis art. 446 § 3 kc daje możliwość dochodzenia roszczeń dla osób bliskich, które należą do kręgu tzw. pośrednio poszkodowanych.

Zgodnie z powołanym przepisem Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej.

Dla zasądzenia odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 kc, istotne jest ustalenie, że śmierć poszkodowanego spowodowała znaczne pogorszenie sytuacji życiowej osoby występującej z roszczeniem. Przejawiać się ono może w utracie wsparcia i pomocy w rozmaitych sytuacjach życiowych, w organizowaniu codziennych spraw, w utracie szansy na pomoc w przyszłości.

Sąd określając wysokość odszkodowania przyznanego najbliższym członkom rodziny osoby zmarłej z powodu wypadku zawinionego przez inną osobę, jeżeli wskutek śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej, jest obowiązany wziąć pod uwagę różnice między stanem, w jakim znaleźli się członkowie rodziny zmarłego po śmierci poszkodowanego, a ich przewidywanym stanem materialnym gdyby żył (por. wyrok SN z dnia 16. VII. 2004 roku w sprawie sygn. akt I C 83/04 –Monitor Prawniczy 2004/16/726).

Ponadto ocena, czy nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji członków rodziny zmarłego, nie może odnosić się wyłącznie do stanu z dnia śmierci poszkodowanego, ale może prowadzić do porównania hipotetycznego stanu odzwierciedlającego sytuację w jakiej w przyszłości znajdowałiby się bliscy zmarłego do sytuacji w jakiej znajdują się w związku ze śmiercią poszkodowanego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19.04.2002 roku w sprawie sygn. akt I A Ca 23/01- Wokanda 2002/7-8/77).

Wymienione w treści przepisu znaczne pogorszenie sytuacji życiowej obejmuje szeroko rozumianą szkodę majątkową, na którą składają się dwa elementy. Przede wszystkim odszkodowanie to wyrównać ma szkody, które nie ulegają uwzględnieniu przy zasądzeniu renty. Są to szeroko pojęte szkody materialne, często nieuchwytnie i trudne do obliczenia, prowadzące do znacznego pogorszenia sytuacji osoby najbliższej. Drugim elementem są szkody polegające na obiektywnym pogorszeniu pozycji życiowej danej osoby w świecie zewnętrznym, na które to pogorszenie składa się przede wszystkim poczucie osamotnienia i trudności życiowe związane ze śmiercią najbliższego członka rodziny (por. G. Bieniek, Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia: zobowiązania, Warszawa 1999, t. I, s. 421-422 oraz A. Szponar, Odszkodowanie za szkodę majątkową. Szkoda na mieniu i osobie, Bydgoszcz 1998, s. 182). Nie podlegają natomiast wynagrodzeniu pieniężnemu same cierpienia moralne będące następstwem śmierci poszkodowanego (wyrok SN z 26.10.1970 r., III PZP 27/70, OSN z 1971 r., poz. 120).

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd uznał, iż żądanie powoda w zakresie przyznania odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej w związku ze śmiercią matki zasługuje na uwzględnienie. Mianowicie, przed wypadkiem zmarła H. R. mieszkała wraz z mężem i trójką małoletnich synów. W dacie jej tragicznej śmierci powód miał zaledwie 9 lat i był najstarszym z braci. Rodzice powoda posiadali gospodarstwo rolne o powierzchni około 6 ha, poza tym oboje pracowali. Po skończeniu szkoły średniej, powód nie kontynuował nauki, lecz rozpoczął pracę, aby pomóc ojcu. Rodzina zmarłej zmuszona też była wyprowadzić się z domu, który mieli przepisany w zamian za opiekę nad bratem H. R. i zamieszkać w innym zakupionym domu przez ojca powoda. Aktualnie powód, od około pół roku czasu nie mieszka z ojcem i braćmi, ponieważ chciał w ten sposób odciążyć ojca.

W ocenie Sądu tragiczna śmierć H. R. wpłynęła niewątpliwie na znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powoda, który miał zaledwie 9 lat, musiał „wcześniej dorosnąć”, podjąć pracę zawodową, aby pomóc ojcu i braciom. Powód nie mógł liczyć na pomoc matki, nie tylko w sferze psychicznej, ale również w codziennym życiu, przy załatwianiu różnych spraw urzędowych, podejmowaniu decyzji związanych z jego nauką, jej kontynuowaniem, czy też przy podejmowaniu zatrudnienia. Brak pomocy matki w prowadzeniu domu i gospodarstwa rolnego, wpłynął niewątpliwie na pogorszenie sytuacji materialnej i życiowej małoletniego wówczas powoda i zawarzył niewątpliwie na jego dorosłym życiu.

Ustalając wysokość odszkodowania Sąd wziął pod uwagę, że w dacie wypadku zmarła była osobą młodą, posiadała stałą pracę, poza tym razem z mężem pracowała w gospodarstwie domowym, przyczyniając się niewątpliwie do przysparzania budżetu domowego. Jednocześnie Sąd miał na uwadze, że poza powodem zmarła miała na utrzymaniu dwoje małoletnich dzieci, co do których również była zobowiązana do utrzymania, opieki i pomocy.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.000 zł. tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci H. R., uwzględniając również wypłaconą już przez pozwanego kwotę 10.000 złotych tytułem odszkodowania.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo o odszkodowanie jako nieuzasadnione.

Ustawowe odsetki od kwoty 10.000 złotych przyznanej tytułem odszkodowania Sąd zasądził na podstawie art. 481 k.c. od dnia następnego po wydaniu przez pozwanego decyzji ustalającej wysokość odszkodowania, tj. od dnia 18 października 2014 roku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. Sąd miał na uwadze, że powództwo zostało uwzględnione w około 50 % i dlatego też na podstawie art. 100 kpc, Sąd zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu.

Z uwagi na wynik sprawy Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 100 kpc nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 3.000 zł tytułem opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa i kwotę 344,40 zł tytułem zwrotu wydatków.

Jednocześnie z uwagi na charakter dochodzonego roszczenia i sytuację majątkową powoda, Sąd nie obciążył powoda kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa.